

Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse koosoleku protokoll nr 6/2014

Toimumise aeg: 21. november 2014
Koht: EPIKoda, Toompuiestee 10, Tallinn
Algus: 13.15
Lõpp: 15.00

Osaesid juhatuse liikmed: Monika Haukanõmm, Kaia Kaldvee, Monica Lõvi, Toomas Mihkelson, Kairit Numa.

Osaesid (elektroonselt) juhatuse liikmed: Senta-Ellinor Michelson, Helle Sass.

Puudusid juhatuse liikmed: Malle Kobin, Ulvi Tammer-Jäätes.

Kutsutud: Genadi Vaher (EPIFondi juhataja) ja Meelis Joost (protokollija)

Päevakord:

1. Rahvusvahelisele puuetega inimeste päevale esitatud nominentide arutelu ja laureaaside valik;
2. Hea tahte lepe;
3. Muud küsimused.

Juhatus liikmed ei soovinud päevakorda lisada täiendavaid teemasid.

OTSUS: Kinnitada algne päevakord (konsensus).

Päevakorrapunkt nr 1

Rahvusvahelisele puuetega inimeste päevale esitatud nominentide arutelu ja laureaaside valik

Monika Haukanõmm (edaspidi MH) andis teada, et tähtajaks, so 20.11 esitati kaheksa laureaati, sh üks perekond. Kuigi Eesti Puuetega Inimeste Koda on varasematel aastatel välja andnud 10 laureaadi tänukirja, siis eelmisel juhatuse koosolekul arvati, et võiks sel korral anda tunnustuse viiele. Tänapäevaks on esitatud 8 nominenti ning esialgse kirjelduse kohaselt on kõik väga väärivad kandidaadid.

2014. aasta on möödunud töövõimereformi tähe all, seega soovib EPIKoda tunnustada just neid aktiivseid puudega töötajaid, kes on saanud hakkama oma firma või sotsiaalse ettevõtte

Kõiki laureaate tunnustatakse Roman Tavasti poolt loodud loodud EPIKoja hõbedast rinnamärgiga, mis sümboliseerib kokkuhoidmist ning koos tegutsemise vajadust eesmärkide saavutamisel. Lisaks saavad kingituseks Maarja Küla klientide poolt valmistatud ülepanni

koogi küpsetamiseks mõeldud tammepuidust labidad, koos soojade soovide ja hea pannkoogi retseptiga. Tunnustuse annavad üle Monika Haukanõmm ja minister Urmas Kruuse.

Esitati järgmised nominendid (täpsemad kirjeldused toodud Lisa 1):

1. Tartumaa Kurtide Ühingu poolt - Tanel Joost, OÜ Equa looja ja juhataja;
2. EPIKoja poolt - Avo Leok, Paadi Talu OÜ, treener;
3. Eesti Pimedate Liidu poolt - Jaan Riis, Looduse Omnibuss, Looduskiri OÜ, Rahvusraamatukogu loodusõhtud;
4. Tallinna ja Harjumaa puuetega Naiste Ühing – Keiu Roosimägi, Claudius Õigusbüroo OÜ omanik ja jurist;
5. Eesti Pimemassööride Ühingu poolt – Janne Jerva, EPMÜ looja ja juhataja;
6. Eesti Vaegkuuljate Liidu poolt – Külliki Bode, MTÜ Think Eesti asutaja;
7. EPIKoja poolt - Raul Sas ka Reet Remmeld, OÜ Ossmet omanik ja juhataja, lisaks käsitööpood Ehtne ja Ehe ning toitlustusettevõtte Talumehe Kõrts;
8. Saaremaa Puuetega Inimeste Koja poolt - FIR Mati Peling, vitspunutiste tootja.

OTSUS: kinnitada laureaateks kõik 8 esitatud nominenti ning tunnustada 3.12 toimuvall konverentsil. Laureaatele saata kutse osaelamiseks (konsensus).

Päevakorrapunkt nr 2

Hea tahte lepe ja pöördumine presidendi poole (Lisa 2 ja Lisa 3)

MH andis ülevaate hea tahte leppe koostamise protsessist. Sotsiaalministeeriumis on toimub 3 kohtumist hea tahte leppe väljatöötamiseks. EPIKoda on osalenud kõigil töökohtumistel ning esitanud kirjalikult ka parandusettepanekud. Viimane kohtumine parandusettepanekute läbiarutamiseks toimus 13.11 ning enamuse meie ettepanekutega on arvestatud. Kahjuks aja lõppemise tulemusel ei jõutud kõiki ettepanekuid läbi arutada, millest tulenevalt lubati saata järgmisel päeval viimane variant tutvuseks ja kommenteerimiseks, kuid kahjuks seda ei tehtud ning 17.11 saabus teade allkirjastamise kohta 18.11. Andsime koheselt Sotsiaalministeeriumile teada, et EPIKoda ei saa osaleda allkirjastamisel nii kühikese ettetatamise tõttu.

Hea tahte leppesse tuleb panustada ja ka allkirjastada, see on trump tagataskus, kui poliitikud alt ära hüppavad. Kui oli hea tahte kokkuleppe allkirjastamine, oli koalitsioon kohal, poliitikaülesus kaotati kohe ära. 3 meie liikmesorganisatsioonidest on leppe vastu, samas enamuse meie organisatsioonid toetavad seda lepet, sest on vajalik edasi liikuda ning sees palju olulisi teemasid. See pole võluvits, kuid see on parem, kui meil sellist lepet ei oleks. Kas täidetakse või mitte – ei oska arvata, vaadates viimase aja poliitilist käitumist.

Monica Lõvi – EPL arvamus, et Ago Kivilo käis andmas allkirja, seal pole midagi halba. Paistab siiski välja nagu ministeeriumi või valitsuse arengukava, osalejad oma pädevuse piires seda täidavad – väga lai on see leppe sisu. ML – kõivõrd siduv see lepe on, aga EPL oli nõus sellele panustama.

MH – lisaks Eesti Pimedate Liidule on leppe allkirjastanud Eesti Reumaliit ning Eesti Skleroosismultipleksi Liit. Lisaks rääkis Eesti Vaegkuuljate Liidust Külliki Bodega, ning

kui vaegkuujate jaoks oluline teema - kirjutustõlk on sees, mida on vaja arendada, on nad valmis allkirjastamiseks.

MH – näiteks on Eestis kaks organisatsiooni omasteholdajatele, kellest 1 allkirjastas (Helle Lepik – ammu juba tegutsenud) ja teine on vastu (Tiina Kangro loodud organisatsioon). Küsisin Helle Lepikult, kas nemad kirjutavad alla ning põhjendus oli, et esimene koht, kus konkreetselt on omasteholdajate teema kahes kohas sisse kirjutatud leppesse.

TM – kas kutsehaigete teema on seal käsitletud?

HM – kutsehaigused on puudutatud. Näiteks Peep Peterson ametiühingutest ütles, et kui TÕKS on sees, siis on ametiühingud nõus allkirjastama.

ML – väga üldsõnaliselt on sees, pole öeldud, mis on tulemus, vaid ainult, et töötame välja.

MH – EPIKoja järjepideval nõudmisel on sees, et märtsiks tuleb koostada tegevuskava. Algselt oli tähtaeg 2015 lõpp, peab kohe tegema, et ei jääks unarusse.

KK – mis on kasu toonud lepe meditsioonitöötajatega?

MH – täpselt kes kuidas mõtleb – ainult mõned üksikud punktid on seaduseks vormitud. Kui seda lepet poleks olnud, kas siis need muutused oleksid aset leidnud.

MH, ML – halvemaks ei saa seda asja lepe küll teha.

KK – mina arvan, et alla peab kirjutama.

TM – nimekirjad, kes kirjutavad ja kes ei kirjuta, on pikad.

KK – kui oleme alla kirjutanud, siis on ikka võimalik minna ja küsida, mis on juhtunud, mis on tehtuv, vastasel korral meil seda õigust ju pole.

TM- ML – meil on olemas koostöölepe, konventsioon

MH – Toomas, mis arvad, kas peame alla kirjutama? Osad meie liikmetest on ise otse alla kirjutanud (keda ministereium otse kutsus ja kes osalesid), osad on andnud meile mandaadi enda eest seda teha. Kaks organisatsiooni on 3 keeldunud alla kirjutamast TPIK, ELIL ja EKL. Meil pole mingit põhjust mitte alla kirjutada, 3 ei taha, 43 tahab. EPIKoda kirjutab alla, kuid kõik pole nõus, tuleb välja tuua, kes on need, kes ei ühine.

ML – oleme kõik iseseisvad juriidilised ühingud, võime väljendada oma iseseisvat otsust.

MH- mind isiklikult häirib, kui üks organisatsiooni võtab endale õiguse teisi organisatsioone halvustada ja avalikult kritiseerida, kui arvamus erineb. Selline käitumine on täiesti vastuvõetamatu. Selline hea tahte leppe vastaste käitumine on viinud olukorrani, kus inimesed ei julge enam oma arvamust esitada ega oma seisukoha eest seista (ei taheta avalikku halvustamist, vastasseisu). EPIKoda võiks teha uuekl aasta talveseminari eesmärgiga organisatsiooni sisese koostöö ja üksteise mõistmise parandamiseks ning üksteise vajaduste paremaks mõistmiseks.

ML – EPIKoda saabe viimastena alla kirjutada, kuid on palju juba ees ning on selgunud rohkem.

MH – opositsioon ei pruugi enne valimis kaasa minna leppega ning kui me jääma ootama opositsiooni järgi, siis ei saa me seda kunagi allkirjastada, samas ei ole seal midagi mis oleks meile kahjulik.

ML – seal on olulised teemad välja toodud – positiivne, samas manipuleerimise hõng on seal juures. Täna on ju ka teada, et on koostatud pöördumine presidendi poole palvega mitte seadusi välja kuulutada, kuna on oht põhiseaduslikkuse riiveks. EPIKoda on ühinenud pöördumisega, sest ka meie tahame teada, kas on kooskõlas põhiseadusega või mitte. Kui president alla ei kirjuta, siis on mingi põhiseaduslik probleem ja ta ei kuuluta seda välja, kui riivet pole, siis on ok. Eks president otsustab, talle on sellega antud suunised kätte.

MH – olen püüdnud uurida, kuidas on arvamused väljakuulutamise osas. Üldidelt arvatakse, et jah, keskmiselt kuulutab president seadused välja 8 päeva jooksul, on ka teinud 3 tunniga, max aeg 2 nädalat.

MH küsib, kas juhatuse liikmetel on veel seisukohti või argumente – kas kirjutada, mitte kirjutada hea tahte leppele alla. Lisaks informeeris MH, et neljapäeval (27.11) kohtun Tiia Sihvriga ja Tiit Papiga, et arutada leppe allkirjastamise või mitteallkirjastamise üksikasju.

KK – teeb ettepaneku küsida telefoni teel veel kord üle ka nende juhatuse liikmete arvamus, kes koosolekul ei osalenud. Ainukesena juhatuse liikmetest on leppe allkirjastamise vastu Malle Kobin, kuna ei usu leppe elujõudu ega siduvusse.

OTSUS: Hea tahte leppele on vaja alla kirjutada, et paremini kaitsta puuetega inimeste huve. Osalenud juhatuse liikmed on leppe allkirjastamise poolt, samas Malle Kobin (telefoni teel küsitud arvamus) ei pea vajalikuks leppe allkirjastamist.

Päevakorrapunkt nr 3

Muud teemad

1. Puuetega inimeste päeva konverentsi ülevaade

MH annab ülevaate konverentsi programmist. Lõplik pealkiri „Töövõimereform – pead tööle“. Targa ühiskonna kontseptsioon jäi kõrvale, sest Märt Treier muutis meie meelt, kuigi need teemad on omavahel seostatud endiselt. Töövõimereform kütab kirgi, mis saabedasi, kui seadus nüüd on olemas. Esimene osa: Mis me saime – mis me sellega nüüd edasi teeme ja teises osas – töölesaamise kunst. Konverentsi programm Lisa 4.

Me oleme alati paberkuksed saatnud, tänavu täiesti teisiti, kõik kuksed on elektroonsed.

ML – kuidas on mõeldud diskussiooni osa, liikuv mikrofoni? Esinejatel mikrofoni puldis, moderaatoril ja paneeri arutelus osalejatel peamikrofonid. Lisaks on saalis 2 mikrofoni, saalist saab tagasisidet.

MH – Kui esinejatele küsimusi ei tule spontaanselt saalist, siis juhatuse liikmetel on kohustus küsida. Peame olema valmis andma oma panuse vajadusel arutellu. Kõik juhatuse liikmed on konverentsile väga oodatud. TM ei osale seoses välislähetusega.

2. EPIKoja liikmesorganisatsioonide õppevisiit töövõimereformi teemadel Norra ja seminar Tallinnas.

Genadi Vaher (GV) tutvustas EPIFondi poolt esitatud taotlust „Eesti Puuetega Inimeste Koja liikmesorganisatsioonide esindajate teadlikkuse tõstmine (arendustegevus) teistes riikides kasutatavatest töövõime hindamise meetodikatest ja töövõimetushüvitise saajate aktiveerimise praktikatest“. Tegevise eesmärgiks on korraldada Tallinna 8.01.2015 arendusseminar, kus käsitletakse järgmisi teemasid:

- ülevaade 5 euroopa riigi (Britannia, Saksamaa, Rootsi, Hollandi ja Soome) töövõime/võimetuse süsteemidest (Praxise uuringu aruanne "Töövõimetuse hindamine, asendussissetuleku võimaldamine ja tööalane rehabilitatsioon Eestis ja viies Euroopa Liidu riigis" ja sotsiaalministeeriumi TVK tööühma aruanded). Eelkokkulepe olemas PRAXIS-ga.
- ülevaade Eesti TVK reformipaketi seisust, sh töövõime hindamise meetodikast.
- Töötukassa ettevalmistused ja tegevused reformi käivitamiseks
- ESF rahade kasutamine

Seminarile järgneb õppereis Norra Kungriiki 14-19.01.2015. Programmi osas eelkokkulepped kohtumisteks:

- NAV (kohalik Töötukassa) peakontoris Oslos
- Norges Handikappförbundet (Norra liikumispuuetega inimeste ühingus) kontoris Oslos
- Mölla (töökeskus) kompetentsikeskuses Sandvikas, ASVO Nötteröy (töökeskus) keskus ja tööhõiveprojektiga PS Hotell (tegeleb erivajadustega inimestele tööalase rehabilitatsiooniga) Oslos
- Kohtumine võrdse kohtlemise voliniku büroos
- organisatsiooniga, kes tutvustaks kogemusnõustajate süsteemi.

Kutsed osalemiseks on saadetud kõikidele EPIKoja liikmesorganisatsioonidele, kus igast organisatsioonist oodatakse ühte osalejat. Täna teada koos saatjatega 40 osalejat, lisaks EPIKoja liikmetele on osalemas ka meie partnerorganisatsioonide esindajad (Töötukassa, tööandjad, ministeerium jne).

3. Ülevaade töövõimereformi juhtrühmas räägitust

Eile, so 20.11 toimus TVK juhtrühm, kus anti ülevaade reformi seisust. Tutvustati 2 eelnõud, mis said Riigikogu heakskiidu 19.11.2014, lisaks räägiti meetodika piloteerimise seisust, millised sammud on vaja teha 2015, et neid seadusi rakendada, viimase punktina 2016-2020 tööhõiveprogrammist andis ülevaate töötukassa.

2015. aastal on vajalik teha järgmised tegevused: muutma või välja töötada rakendusakte – neid on 50, töövõime hindamise meetodika edasiarendamine – piloteerimine, 36 inimest on andnud nõusoleku osalemiseks, jaanuarist hakkavad ekspertarstid koolitama tulevasi ekspertarste, kes hakkavad piloteerimises arendama, rakendusaktid, ühe ukse poliitika, tööturu teenuste programm ESF-ist välja arendada, tööandjatele suunatud ESF ennetusprogramm

Andmevahetuse koordineerimine 2 või rohkemate asutuste vahel, protsesside koordineerimine, 1000 värbamist avalikus sektoris, sots-kindlustus lepingute muutmine mõningate riikidega, tuntakse rahvusvaheliselt ka huvi, tuleb anda aru OECD, IMF, Euroopa poolaasta. Lisaks asuta TÕKS-i välja töötama, koostada heaolu arengukava, sotsiaalse kaitse koostöölepe. Töötukassa rääkis ESF töövõimeprogrammist:

Teenused väh.töövõimega inimestele:

1. Töötuse ennetamiseks koolist tööle liikumise toetamine.- mobiilne nõustamine VT õppijatele kutse- või kõrgkoolides
2. Töölaste teadmiste ja oskuste arendamine – tööturukoolitused, kvalifikatsiooni saamise toetamine, tööpraktika, VT töötud ja koondamisteatega tööotsijad, ettevõtluse toetamine – alustamise toetus, järelteenused (koolitus, ind.nõustamine, mentorlus), VT töötud ja TK ettevõtlustoetust saanud ettevõtjad.
3. Töövõime ja töötamise toetamine. Uus teenus on tööalane rehabilitatsioon –eesmärk on töö, ehk puude või tervisekahjustusega toimetulekuks vajalike oskuste õpetamine ja TV arendamine ning töölesaamist ja töötamist toetavad teenused. Lisaks pakutakse TK poolt tööintervjuul abistamine, tööks vajaliku AV andmine, ind. Töölerakendumine, tugiisikuga töötamine (vastavalt vajadusele), VT töötud ja tööotsijad (tööalane reha, AV, tugiisikuga töötamine), töölesaamise takistuste kõrvaldamine, nõustamisteenus (sh. kogemusnõustamine), individuaalsed lahendused (ka tööandjale), VT töötud ja tööotsijad.

Töövalmiduse toetamiseks pakutakse - tööharjutus 6kuud, vabatahtlik töö, talgutöö, kaitstud töö.

Rahalise toetused TT osalemises või tööle asumiseks - stipendium (3.84 päev), sõidu toetus – osaliselt lisakulude katmine, kui ei sa akasutada ühistransporti (takso või invatr). 0,93 euri/km; 26 euri päev, 300 euri kuu 12 kuu jooksul; saatjale aja- ja sõidukulu hüvitamine 0,13 euri/km kuni 26 euri päev, 6 kuu jooksul, majutustoetus, tööandjate nõustamine ja toetamine, palgatoetus 12 kuud, tööruumide ja –vahendite kohandamine (100% kui oli enne tööt, 75% juba töötavale), saab kohandada kui inimene töötab kodus, tööandja koolituskulude hüvitamine ja nõustamine ja koolitus

Programmi maht 142,6 milj. (40%üldised ja 60% spetsiifilised meetmed), teenuste osutamine
Prognoos ligi 40 tuhat unikaalsetele teenustele (inimene saab osaleda korraga mitmes metmes)

Prognoos, kuus osaleb keskmiselt aktiivselt meetmetes 36% sihtrühmast (50% ja 50% üldistes ja spetsiifilistes meetmetes)

Sots kindlustusameti ja töötukassa kaitstud töö teenuse pakkumine. Töötukassa lühiajaliselt, SKA alaliselt. Töökoha kohandamine – 75% kui juba töötab, 100% kui liigub tööle.

Tööandja koolituskulude kompenseerimine, 142,6 miljonit eurot, 40% üldistele teenustele, 60% puudespetsiifilistele meetmetele, kogu see summa ei lähe administseerimistele, ainult teenuste osutamisele. 40 000 unikaalset osalejat ja igas kuus osaleb 36% sihtrühmast.

ML – kui kallis on hindamine?

MH – visiidipõhine hindamine on 98 eurot ja dokumendipõhini 40-50 euro ringis.

KK – täna on 10 eurot hind.

MH – metoodikas on olukorrad, kui hinnatakse, et töövõime puudub, hinnatakse juba 7 võtmevaldkonda – kas neis esineb piiranguid. Lisaks on kirjeldatud nn töövõimet välistavad tegurid : 4 astme vähek, dialüüs, hingamisaparaat, ravipumbaga ravi ja insuliinipump, raske või sügav alaareng, voodihaige.

ML – osaline töövõime, töövõime puudumine – peensuste tagaajamisel pole mingit mõtet.

MH – ei hakata andma soovitusi, ütleb nt et ei tohi töötada külmas niiskes vibra-keskkonnas, ei tohi kanda raskusi, töö peab olema istuva iseloomuga.

MH – järgmine koosolek TVK juhtrühmas toimub jaanuari esimeses pooles. Teemadeks: tehnilised abivahendid, KOV teenused, SKA tegevused.

4. ÜRO PIK raporti koostamisest

TM tõstatab küsimuse, kas oleme valmis koostama omalt poolt variraporti. Raporti koostamiseks son ÜRO poolt välja töötatud nn juhised (83 lk, rasket inglise keelset teksti).

MH - Riigi raport on koostamisel ning peaks meieni jõudma uuesti kommenteerimiseks detsembris. Kui selgub, et raport ei ole meie arvates adekvaatne oleme valmis variraporti koostamiseks. Samas peame siis arvestama järgmise aasta tööplaani ning vajalikud ka ressursid (inimesed, aeg ja raha).

OTSUS: Võtta muude küsimuste alla arutatud teemad teadmiseks. Järgmisel koosolekul arutada mis saab ÜRO variraportist (konsensus)

Järgmine juhatuse koosolek toimub 16.jaanuaril 2015

Koosolekut juhatas:
Monika Haukanõmm

Koosolekut protokollis:
Meelis Joost